

RÎSUL (*LYNX LYNX* (L.)), O PREZENȚĂ INEDITĂ ÎN FAUNA HORSTULUI NORD — DOBROGEAN

MIHĂILEANU ALEXANDRU

În primăvara anului 1973, la 9 aprilie a fost capturat și omorît în comuna Hamcearca din județul Tulcea, un ris femelă.

După cum se știe, risul, supranumit și „Pantera Carpaților“, își are cantonată aria de răspîndire la noi în Carpații orientali, de curbură și sporadic în meridionali.

România s-a remarcat întotdeauna prin trofee celebre de rîși după cum o atestă cele 40 medalii de aur obținute la Expoziția mondială de la Budapesta din 1971, mai multe ca cele obținute de Polonia și U.R.S.S. (8). Cu toate că nu este pus încă sub ocrotirea totală a legii datorită pagubelor pricinuite prin diminuarea efectivelor de cervide, numărul rîșilor carpațini s-a menținut în ultimii 12 ani în limite compatibile cu supraviețuirea speciei. Astfel între 1962 și 1972 efectivele de rîși din România au variat între 770 și 1100 exemplare, iar în 1973 au fost recenzați un număr de aproximativ 1030 exemplare (1).

Pînă în prezent, nu este clarificat atît la noi cît și în Europa centrală, problema delimitării taxonomice a celor două specii cunoscute, respectiv *Lynx lynx* (L.) și *Lynx pardalis* (L.), din care cauză există încă controverse în privința apartenenței filetice a celor două așa zise specii.

Dacă Dr. Kádar Z. în articolul său „Hungaria pârducai“ (3) consideră că există două specii net delimitate: *Lynx lynx* (L.) și *Lynx pardalis* (L.), mama-logul german Petsch H. afirmă că de fapt „pardalis“, este în fond o subspecie a genului *Lynx lynx* (L.) (7).

După autorul Van der Brink ar exista două specii: *Lynx lynx* (L.) și *Lynx pardina* (L.), diferențiate atît prin dimensiuni corporale cît și prin ariile de răspîndire (2).

Redăm mai jos dimensiunile celor două specii după Van der Brink ca și măsurătorile noastre luate după exemplarul capturat la Hamcearca :

Lungimea cap-corp	U,M	GENUL ȘI SPECIA		
		Lynx pardina	Lynx lynx	Exemplarul de la Hamcearca
lungimea cap-corp	cm	85 —100	130	104
lungimea cozi	"	12,5— 13	11— 24,5	11,8
lungimea labeli	"	17 — 19,5	19— 22,5	—
înălțimea la grebăn	"	60 — 70	60— 75	—
greutatea	kg	15 — 25	18— 45	21,5

Deoarece exemplarul prins urma să fie naturalizat, s-au luat numai dimensiunile necesare întocmirii fișei de laborator, ceea ce nu concordă întocmai cu parametrii dimensional a lui Van der Brink.

După acest autor, ariile de răspândire a celor două forme de rîși ar fi următoarele :

- Pentru *Lynx lynx* (L.): Carpații orientali pînă la Carpații de curbură.
- Pentru *Lynx pardina* (L.): Carpații orientali, subcarpații pînă la Siret, Carpații meridionali și munții Apuseni.

Van der Brink (2) dă și caracterele de diferențiere corporale și coloristice la cele două forme de rîși :

- La *Lynx lynx* (L.), pe care-l consideră forma boreală, capul și corpul sînt dungate iar extremitatea cozii este neagră și întinsă.
- La *Lynx pardina* (L.), spatele și coada sînt pătate, extremitatea neagră a cozii fiind mai mult sau mai puțin scurtă.

Tot din acelaș punct de vedere Kădar Z. (3) afirmă că „Cele două specii europene au o foarte bogată gamă coloristică a blăunii, dispunerea petelor fiind foarte variată în special la rîșii din Retezat.

După Petzch H. (7), rîsul *Lynx pardina* (L.) este ceva mai mic ca *Lynx lynx* (L.) avînd o poziție sistematică nedefinită, autorul opinînd că ar fi posibil ca *Lynx pardina* (L.) să fie o subspecie sudică a rîsului obișnuit *Lynx lynx* (L.). Fără să specifice specia, acelaș autor afirmă că rîsul mai este cantonat în Europa și în peninsula Iberică, în Peninsula Balcanică ca și „spre malul vestic al Mării Negre ca populații mai mici“.

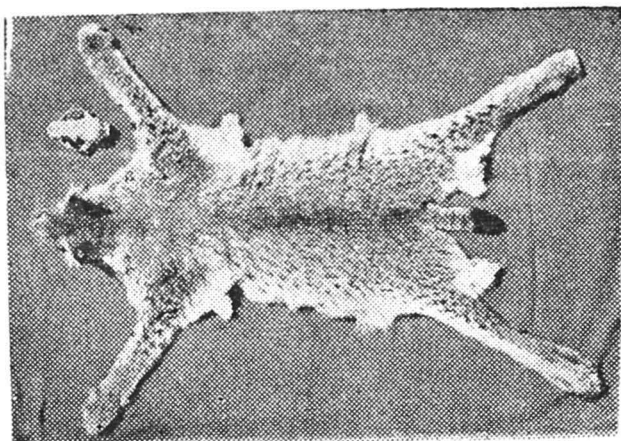

Fig. 1. Blana și craniul rîsului femelă recoltat la Hamcearca

CONCLUZII :

Din compararea datelor biometrice a risului capturat în Dobrogea de nord cu a celor descrise de Van der Brink ca și în baza detaliilor coloristice nu putem trage o concluzie netă în favoarea apartenenței la o specie sau alta, datele, neconcordând în totalitate (fig. 1).

De asemenea nu ne putem pronunța nici asupra provenienței geografice al exemplarului în cauză cu toate că bănuim că zona de curbură a Carpaților ar putea constitui locul de origine cel mai probabil.

RÉSUMÉ

Le lynx une présence inédite dans la faune de l'horst du nord de la Dobroudja.

Au cours du printemps de l'année 1973 on a capturé aux environs de la commune Hamcearca un exemplaire de lynx femelle.

En partant de ce fait l'auteur expose les controverses sur l'origine géographique et sur l'appartenance taxonomique de ce félid.

On y donne des détails anatomiques et on fait des appréciations sur les dimensions et la couleur de la fourrure.

BIBLIOGRAFIE

- 1). BODEA, M. — „Reglementarea vânătorii și protecției faunei vânătoarești”, 1969.
- 2). BRINK, v.d. F.H. — „Guide de mamifères sauvages de l'Europe”. Ed. Delachaux-Niestlé. Neuchâtel. Suisse.
- 3). KÁDAR, Z. — A szabad természetből VIII Erdeink tigrise 1873.
- 4). „ — „Hungaria párducai”, — Buvár 1973/4 anul 28.
- 5). HÁNAK, V. — „Der forstess der Luchse in den sechiger Jahren, Tier,
- 6). HÁNAK, V. — „Der forstess der Luchse in den sechiger Jahren, Tier, 11, 1971/12.
- 6). IONESCU, V. — „Vertebratele din România”, Ed. Acad. R.S.R. 1968.
- 7). PETZCH, H. — „Urania Tierreich”, Ed 1966, Urania verlag. Trófea katalógus. Budapest, 1971.